

Preek over zondag 9

- Schildwolde, 2 april 2017
- Kees van Dusseldorp

Geef eer aan de Schepper!

Hoe lees ik Genesis 1?

Liturgie:

Ps.121:1 (als votum)

Zegengroet

Geloofsbelijdenis

Ld.30:1,6

gebed

lezen: zondag 9

lezen: Gen.1:1-2:3

Kol.1:15-20

Gz.149

Preek: Geef eer aan de Schepper!

Ps.104:1,8,9,10

Gebod

Collecte

Ps.134 [Wiekslag 1-8]

Zegen

Gemeente van Christus,

#1

'Ik geloof in God de Vader, de Almachtige, Schepper van de hemel en de aarde.' Zo begint de christelijke geloofsbelijdenis. En daar beginnen voor veel mensen al direct de problemen. Geloof. Vader. Almachtige. Schepper. Wat worden er veel discussies over gevoerd! Maar vooral: wat roept het veel vragen op!

Ik wil mij vanmiddag concentreren op het woord Schepper. Ik geloof dat God de Schepper is van hemel en aarde. Misschien is dat voor jou vanzelfsprekend. Het is ook heel basaal. Maar tegelijk is het zo zo zwaar aangevochten. dat het veel christenen in verlegenheid brengt.

Wat scheppen is, kunnen we niet bevatten. Eerst was er niets, toen was het er ineens? Dat er een Schepper is, wordt de wetenschap niet bevestigd. Is het allemaal niet vanzelf ontstaan, in een evolutieproces van miljarden jaren?

Maar ook het nadenken over de schepping brengt ons in de crisis. Door de grootsheid van het heelal duizelt het een mens. Wat is dan eigenlijk hemel en aarde? En wie is de mens in vergelijking met God? Door de tweeslachtigheid van de natuur, zowel haar schoonheid als haar wreedheid, is de goedheid van de Schepper daarin soms niet te zien. En in ieder geval niet te bewijzen. Door de onberekenbaarheid van de gebeurtenissen, is vertrouwen in de Schepper en Bestuurder van hemel en aarde soms maar moeizaam te vinden. Is Hij werkelijk je hemelse Vader?

Kortom: vragen genoeg. Waardoor je gemakkelijk vastloopt.

De belijdenis dat God de Vader Schepper is van hemel en aarde, is niet te vinden door in de natuur te beginnen. Verder dan een algemeen besef van iets groters of een intelligent ontwerper kom je niet. Zo leer je je Vader niet kennen.

#2

We leven in de tijd van voorbereiding op Goede Vrijdag en Pasen. Dan gaat het over Jezus Christus. Paulus schrijft in Kolossenzen 1 over de schepping en verbindt dat aan Jezus Christus. Alles begint en eindigt bij Christus, zingt hij. De belijdenis dat God de Schepper is, is een christelijke belijdenis.

Wil je God de Vader als Schepper leren kennen, dan moet je beginnen bij Jezus Christus. Hij was erbij toen aarde en hemel werden gemaakt. In Hem komt alles in de hemel en op aarde tot zijn bestemming. En Hij is degene die ons het karakter van de Vader en de bedoeling van de schepping duidelijk heeft gemaakt: dat mensen zouden leven in vrede en vriendschap met God. Laten we daarom in verbondenheid met Jezus Christus eerbiedig luisteren naar wat er in Gods Woord staat. Ik wil graag met jullie vanmiddag lezen wat er in Genesis 1 staat. Om met overtuiging opnieuw of voor het eerst te belijden: Ik geloof in God de Vader, de Almachtige, Schepper van de hemel en de aarde.

#3

Hier vind je een kunstwerk bij de zes scheppingsdagen. Het is in de Bijbel volstrekt duidelijk. God heeft alles geschapen. Steeds weer komt het terug. De wereld heeft een begin. Het is niet spontaan ontstaan. De natuur heeft zich niet vanzelf zo georganiseerd. Alles wat je kunt zien en alles wat je niet kunt zien, komt voort uit Gods hand. Hij sprak, en het

was er. Uit het niets maakte Hij alles. Het getuigenis van de Bijbel is niet voor misverstand vatbaar.

We lezen het niet alleen in het verslag dat we lezen in Genesis 1, waar ons wordt verteld hoe God de Heer in zes dagen hemel en aarde heeft geschapen. Maar naar die zes dagen verwijst God ook in de wet. Als motivatie voor het gebod om de zevende dag te rusten, zoals God dat zelf ook gedaan heeft.

God wordt als Schepper geëerd en bezongen in psalmen en liederen. Het wordt aangehaald door profeten en apostelen. Dat God de Schepper is geeft allerlei toepassingen. Dat we in de schepping iets van Gods macht en wijsheid kunnen ontdekken. Dat we van het leven afblijven, omdat God het leven geeft. Dat God in zijn plan toewerkt naar het verwijderen van het kwaad, het herstel van gebrokenheid en de vernieuwing van alle dingen. Dat God zijn Zoon gegeven heeft om alles in hemel en op aarde te verzoenen.

Het is geen wonder dat de kerk dit in haar geloofsbelijdenis heeft opgenomen. De Bijbel is er volstrekt duidelijk over: God is de Schepper. Ik vermoed dat er ook geen enkele christen is, die dit ontkent. Zelfs christenen die aan evolutie-theorieën een plaats geven in hun visie, zeggen dat ze blijven geloven in God de Vader, de Almachtige, Schepper van hemel en aarde.

#4

Daarmee heb ik een onderwerp aangesneden, waar ik niet omheen kan. En niet omheen wil: de theorieën over het ontstaan van de wereld, die we evolutie-theorieën noemen.

Er zijn nogal wat verschillende onderdelen die hieronder vallen. Dat alle leven op aarde zich vanuit één bron langzaam maar zeker heeft doorontwikkeld. Dat de hedendaagse mens primitieve voorvaders heeft. Dat je in menselijk DNA resten aantreft van eerdere soorten en tijden. Dat het heelal begonnen is met een oerknal, waarvan je de impact nog steeds kunt meten. Dat er in de aardlagen fossielen worden gevonden die heel oud moeten zijn. Dat er botten van allerlei soorten dinosauriërs worden gevonden. Al die verschillende gegevens en theorieën brengen wetenschappers tot de conclusie dat de aarde 4,7 miljard jaar oud moet zijn. En dat de eerste mens ongeveer 125.000 jaar geleden op aarde verschenen moet zijn.

Ik wilde eigenlijk niets over het evolutionisme zeggen. Maar liever luisteren naar de verkondiging van Genesis 1. Maar ik kan er niet omheen. Je komt het evolutionisme overal tegen. In musea en in boeken. In krantenartikelen en natuurprogramma's. Het wordt met grote stelligheid gebracht, waardoor het lijkt alsof je een achtergebleven domoor bent als je er anders over denkt. Zo kunnen we niet meer onbevangen het begin van de Bijbel lezen. Steeds hoor je die vraag in je hoofd: klopt het wel? Is het echt zo gegaan?

Is het allemaal onzin wat zulke wetenschappers naar voren brengen? Nee! Het is niet eerlijk om hun onderzoek te negeren of weg te wuiven. Hun theorieën zijn gebaseerd op gegevens uit natuurkunde, biologie, aardrijkskunde, geologie en astronomie. Wetenschappers doen ontdekkingen in de schepping en trekken daar conclusies uit. Dat is hun beroep. Hun onderzoek heeft onze kennis van de schepping verder gebracht. En ook allerlei technische en medische ontwikkelingen mogelijk gemaakt. Het is niet terecht en niet verstandig om dat weg te zetten als onchristelijk of onbijbels.

Maar als onderzoek leidt tot uitspraken over hoe het historisch is gegaan, ontstaat er wat ik noem 'evolutionisme'. Dan zegt iemand niet meer wat aannames, vermoedens en mogelijkheden zijn. Maar zegt hij de waarheid te kennen. Meet hij te weten hoe het in het echt is verlopen. Een wetenschapper past bescheidenheid, zeker als het gaat over zo'n groot onderwerp als het ontstaan van de aarde en het begin van de tijd.

#5

Laat ik kort aanwijzen op welke problemen het evolutionisme stuit.

Conclusies over vroeger worden genomen op basis van gegevens vandaag. Dat is logisch. Maar het is wel jouw redenering. Stel dat een auto langsrijdt met vijftig kilometer per uur. Dat kan ik meten. En ik weet dat die auto in Zwolle vertrokken is, dat is 125 km verder. Dan kan ik de conclusie trekken: die auto is 2,5 uur geleden vertrokken (half één). Dat doe ik op basis van mijn gegevens nu. Maar ik weet niet, of de snelheid altijd gelijk was. Ik moet dus niet doen alsof ik de waarheid ken dat die auto half een is vertrokken.

Een tweede probleem dat ontstaat is: de bewijsvoering van evolutie-theorieën is niet op alle punten even sterk. Er zijn problemen bij de datering van fossielen. Er zijn eigenlijk geen bewijzen voor de overgang van de ene diersoort naar de ander. Er zijn dateringmethoden die elkaar tegenspreken. En zo is er meer te noemen.

En het derde is: met het evolutionisme geef je je over aan menselijke interpretatie en logica. Maar dat bijvoorbeeld God ook handelt en gehandeld heeft, daarmee hou je geen rekening. Dat past niet in je systeem. Maar God past ook niet in ons systeem.

De preekstoel is niet de plaats om dit allemaal uit te werken. En misschien dat ik te kort door de bocht ga. Maar ik wil aangeven, dat wetenschappers geen zekerheid over 'de waarheid' kunnen geven. Dat tegelijk hun onderzoek in de schepping goed en belangrijk is. Maar dat zoiets geen reden is om de Bijbel aan de kant de schuiven.,

#6

Ik ga nog een stap verder. Christenen nemen verschillende standpunten in als het gaat om de vraag: is de wereld nu ontstaan door schepping of door evolutie. Sommigen zeggen: de Bijbel klopt niet. Anderen zeggen: de wetenschap deugt niet. En weer anderen zeggen: ik weet het niet. Als je probeert om geloof en evolutionisme op dit punt te combineren, dan loop je als christen tegen een aantal serieuze vragen aan.

Hoe kijk je aan tegen de betrouwbaarheid van de Bijbel? Als je het verslag in Genesis niet historisch serieus neemt, wat neem je dan nog meer niet serieus? Jona in de walvis? Petrus die over het water loopt? Jezus die opstaat uit de dood? Hoe kijk je aan tegen het doorgaande plan van God? Als schepping en zondeval niet echt gebeurd zijn, hoe zit het dan met het werk van Jezus Christus tot vergeving van zonden? En verdraagt een evolutionistische visie op mens en wereld zich met wat God ons in de Bijbel daarover leert?

Dit is natuurlijk allemaal veel te kort. Hierover zijn veel discussies. En dat is goed. Het is niet gek om met zulke vragen bezig te zijn. Zoek het contact en het gesprek met christenen die hier verstand van hebben. En vergeet tegelijk niet goed te lezen in de Bijbel.

#7

Ik zie dit stukje over evolutie als een tussenstap in deze preek. Ik kan en wil er niet omheen. Zodat er ruimte komt voor de belijdenis God echt de Schepper is! Dat wordt beleiden door de christelijke kerk. En dat is niet het einde van alle vragen. Maar wel het begin van luisteren naar de Heer. Hij die hemel en aarde uit niets schiep. Ook al verschillen christenen van mening over hoe dat precies kan zijn gegaan, dat God de Schepper is, hoort bij de basics van het christelijk geloof.

Wat ik het meest vervelend vind, is dat wij door onze discussies haast niet meer kunnen lezen wat er echt in Genesis 1 staat. We kijken steeds door de historische bril: is het echt zo gegaan of niet? Hoe kunnen we dat dan bewijzen? Hoe kunnen we de touwtrekwedstrijd winnen tussen schepping óf evolutie?

Geen mens was erbij, toen God de aarde maakte. En toch bestaat er een verslag van. We hebben het gelezen in Gen.1. God heeft ervoor gezorgd dat mensen te horen kregen hoe Hij het heeft gedaan. En zijn Geest heeft ervoor gezorgd dat er een betrouwbaar, maar kort verslag van is gemaakt. Maar – zoals vaker bij een kort verslag – beantwoordt het lang niet al onze vragen. Het roept het zelfs vragen op.

Hoe lang bestond de aarde al, voordat God er een woonwereld van maakte? Waar kwam het licht vandaan, toen de zon er nog niet was? Ik weet het niet. Heeft God direct fossielen ingeschapen in de aardbodem, of zijn ze later gekomen? Ik weet het niet. Op welke scheppingsdag heeft God insecten en amfibieën geschapen? Ik weet het niet. Zo kun je nog veel meer vragen stellen, waarop wij geen antwoord weten. Het verhaal van de scheppingsweek van God de Heer is kort. Sober en puntig vermeldt het de grote lijn van Gods scheppingswerk. Geen mensenoog heeft het gezien. En toch weten we ervan. God zelf heeft er een kort verslag van laten maken.

De Bijbel is duidelijk. God is de Schepper. Niet alleen dit kort verslag op de eerste bladzijde van de Bijbel. Maar steeds weer komt het terug. God is de Schepper. Van alles. Laten we daar beginnen. En Hem eren. Zijn macht brengt ons op de knieën. Je wordt stil van de schepping, zoals je stil wordt bij de geboorte van een nieuw mens. Zelfs als je dood en verderf, onstuitbare krachten en doorgaande kringlopen in de natuur ziet. Wie zijn wij in vergelijking met de Schepper? Wij zijn schepselen. We staan aan de andere kant van de lijn. En tussen Schepper en schepsel zit altijd een principieel verschil. Zoals er een principieel verschil blijft tussen de machine, en de mens die de machine gemaakt heeft. Eer aan de Schepper van hemel en aarde! Aan de Almachtige die het onmetelijke heelal en de bijna goddelijke mens heeft gemaakt. Met zijn kracht en creativiteit. Met zijn overzicht en liefde. Eerst was er niets. Maar dat is niet ontploft. De Schepper is aan het werk gegaan. Passend is dat je op knieën gaat. Om te aanbidden. En om te luisteren.

Pas dan staan we voorgesorteerd om het verslag serieus te nemen. Genesis 1 heeft niet als eerste bedoeling dat we precies weten hoe het gegaan is. Het verslag heeft een bepaalde kleur. Ze laat ons zien, dat de Schepper al direct bij de schepping vol liefde de mens op het oog heeft. De Schepper blijkt vanaf het begin ook een Vader. Niet maar een superknappe, intelligente en creatieve bouwer. Maar een Vader. Met liefde voor mens en wereld. Dat is de verkondiging in het eerste hoofdstuk van de Bijbel.

#8

Je kunt dat zien in de opeenvolging van de dagen. God bouwt een leefbaar woonhuis voor de mens. In de eerste drie dagen zet Hij het huis neer. De fundering, het skelet, de kozijnen en het metselwerk. Het licht, het uitspansel, het droge en de bomen. Daarmee is de buitenkant klaar, de omgeving, de leefwereld is compleet. De onvruchtbare en onbewoonbare aarde is veranderd in een vruchtbare en bewoonbare plaats. God maakt het klaar voor de bewoners. En op de vierde tot de zesde dag richt Hij het huis in. Sauzen, verven, behangen inrichten, maar dan vier-dimensionaal. De lege leefwereld wordt ingevuld. Zon, maan en sterren boven in de lucht. Vissen en vogels en dieren in en op de aarde. Alles is klaar voor de hoofdbewoner: de mens. Als die zijn intrede doet, is de schepping af, dan kan God gaan rusten. Op de schepping van de mens loopt het uit. Alle voorafgaande scheppingsdaden zijn daarop gericht. De bedoeling van de bouw van het huis is dat er de bewoner erin zal trekken. Om de mens het leven mogelijk te maken, schept God alles wat te zien en alles wat niet te zien is. Het gaat God om de mens.

Zo wordt in het eerste hoofdstuk al de liefde van God zichtbaar. Zijn liefde voor de mens. Die een bijzondere plaats in zijn hart inneemt. 'Zeer goed', zegt God als hij de mens heeft gemaakt. We zeggen het met eerbied en verwondering: God heeft vreugde in de mens. Hij heeft de wereld gemaakt voor de mens. En onze aanbidding verdiept zich. En hopelijk ook onze bereidheid om Hem te dienen en te loven.

#9

Dat is de grote lijn in de scheppingsweek van God. Maar we kunnen nog meer leren van het kort verslag in Gen.1. Dat God trouw en betrouwbaar is.

Opvallend is dat elke dag hetzelfde patroon kent. Een scheppingsdag opent met het woord van God. 'En God zei.' Dan volgt wat er moet gebeuren. Daarna lezen we dat God maakt wat Hij gezegd heeft. Vervolgens geeft Hij het nieuwe een opdracht mee. Het licht moet overdag schijnen, het gewas moet zaad en vruchten voortbrengen. De dieren moeten vruchtbaar zijn. En tenslotte volgt de dagsluiting: 'En God zag dat het goed was.' Zo verloopt elke scheppingsdag. Steeds weer krijg je ditzelfde patroon te horen. Je vraagt je af: moet dit zo vaak herhaald worden? Het verslag mag dan kort zijn, te kort voor onze vragen misschien, er zit toch ook wel veel overbodige herhaling in. Inderdaad, veel herhaling, maar niet overbodig. Want het heeft een betekenis.

Deze manier van vertellen bevat een boodschap. Dat God trouw en betrouwbaar is.

Eén: God kondigt aan wat Hij zal maken en Hij voert dat vervolgens ook uit. Het is de herhaalde boodschap van zijn macht. Wat God spreekt, gebeurt.

Twee: De opdracht die scheppingen en schepselen meekrijgen maakt duidelijk dat God al vanaf het begin erop gericht is dat zijn schepping in stand moet worden gehouden. Hij zorgt ervoor dat de schepping blijvend is. Wat God begint, houdt Hij vast.

En drie: Het herhaalde refrein dat God zag dat het goed was, verkondigt ons Gods perfectie: Wat God doet is goed.

Zes dagen is God bezig de schepping vorm te geven. En elke dag klinkt het refrein: Wat God spreekt, gebeurt. Wat God begint, houdt Hij vast. Wat God doet is goed. Het wordt erin gehamerd. God is trouw en betrouwbaar. Dat is de verkondiging van Gen.1.

Onze discussies over het hoe van de schepping kunnen zomaar als een gordijn schuiven voor het Wie van de Schepper. Het verslag van de schepping verkondigt ons God de Schepper als onze Vader. Al bij de schepping gaat het God om een wereld voor de mens. En God is trouw en betrouwbaar in zijn woord en werk. God, de Schepper van hemel en

aarde is almachtig en werkt met liefde. Al vanaf het begin overbrugt God de afstand en komt Hij naar ons toe. Zijn macht staat in het kader van zijn liefde. Zijn macht staat niet op zichzelf, maar zet Hij in voor zijn keuze voor mensen. Daarom hebben we Jezus Christus nodig om de Schepper te leren kennen en over de schepping te kunnen spreken.

#10

De Schepper is mijn Vader!

De belijdenis dat God de Schepper is van hemel en aarde is niet zonder aanvechting. Naast prachtig natuurschoon komen ook dreigende chaos, verbijsterende wreedheid en stinkende vervuiling voor. En wie de aarde naast de hemel stelt, die realiseert zich, dat de aarde nog geen stipje is in een oneindig heelal. Kun je geloven in de Schepper van hemel en aarde? En dat Hij je Vader is? Moeilijke vragen. Op vele vragen krijgen we geen antwoord. De goede schepping van God heeft te kampen met de gevolgen van de zonde. Veel ingrijpender en structureler dan wij zien tijdens een fietstocht door het Roegwold of een blik op het nieuwe voorjaargroen. Er is diep bederf in de wereld gekomen. Maar God heeft het bedoeld en gemaakt als een leefwereld voor ons. En in de schepping ligt de structuur van zijn trouw.

De Schepper is mijn Vader! Overschat de natuur niet. Geen schepsel is goddelijk. Geen schepping is goddelijk. Niets mag absolute eerbied en liefde vragen en een afgod worden. Je lichaam niet. Je seksualiteit niet. Je welvaart niet. Je verstand niet. De wetenschap niet. De overheid niet. En noem maar op. Het is niet goddelijk. En kan je daarom geen absolute angst en dreiging aanjagen. Alles is relatief. Want het is geschapen. Door God. Jij bent een schepsel van God in een geschapen wereld. Geroepen om kind te zijn van de hemelse Vader. Door Jezus Christus, die niet geschapen is, maar van eeuwigheid was. Hij alleen is onze eerbied, liefde en gehoorzaamheid waard.

De Schepper is mijn Vader. Onderschat de natuur dan ook niet. In de schepping heeft God zijn structuur neergelegd. Hij heeft zichzelf erin uitgedrukt. Met name in de schepping van de mens. Daarom past ons respect voor mensen, bereidheid om ruimte te geven en lief te hebben. Ook als je hem een vervelende klier vindt, haar een onuitstaanbare meid vindt, die ander je beschadigd heeft. Toch liefde. Vanwege de Schepper, de Vader van Jezus Christus. Hou respect voor de schepping en beheer de mogelijkheden die Hij geeft op een verantwoorde en zorgvuldige manier.

De Schepper is mijn Vader. Door Jezus Christus. In deze wereld is het leven soms moeilijk. Het mag dan Gods schepping zijn, maar een prettige leefwereld is het vaak niet. Soms is het zeer bedreigend en weet je helemaal niet welke kant je op moet. Verloren kun je je voelen onder vele mensen. En onbeschermd onder de hemel. Maar de Schepper is jouw Vader! Je hebt een machtige bondgenoot. God, die alles schiep voor de mens. God die trouw is en betrouwbaar. God die door zijn Zoon tegen je zegt: 'Zeg ook jij maar Vader tegen Mij. En eer mij om wat ik heb gemaakt en heb gedaan.' Zo leer je het zeggen: 'De Schepper is mijn Vader. En mijn Vader is de Schepper.'

Amen.